

Az én erdőm

AZ ÉN ERDŐM Tibolddaróc határában van, a Bükk-hegység lábánál, egy Ny-i kitettségű, 5–20° lejtésű domboldalon 160–200 m-es tengerszint feletti magasságban, sekély-középmély termőrétegű, barna erdőtalajú, többletvízhatástól független, száraz termőhelyen.

AZ ÉN ERDŐM három részletből áll: 1,4 ha akác (klónarchívum); 4,8 ha egyéb kemény lomb (élőfa gyűjtemény); 0,9 ha egyéb kemény lomb (erdei gyümölcsös). A területet 1996-ban vásároltam a Tibolddaróci MgTSz Felszámolójától. Akkor még szőlő volt. A szőlő művelését 1992-ben hagyták abba. Az erdősítés első kivitelét 1999 őszén hajtottam végre. Az elvadult szőlő és a hat évig zavartalanul szaporodó gyomok (tarack, siska nádtippán, vadrózsa stb.) visszaszorítása vegyszeres gyomirtással, gépi padkázással, tányéros kapálással történt 1999 nyarán. Az ültetést a padká-

kon, Stihl gödörfúróval készített lyukakba, konténeres csemetek felhasználásával végeztem. A konténeres csemeteket magam neveltem. A padkák szélessége 1,5–2 m, egymástól távolságuk 3,5–4 m. Az erdősítést (első kivitel) követően évente kétszer szoktam kapálni (a csemetek körül tányérosan) és kaszálni (a csemetesorok mentén, 1–1,5 m-es szélességben, Stihl bozótívágóval). A csemetesorok közötti területeket (3–3,5 m széles pásztákat) nem művelem. Arra számítok, hogy ezek a pászták a közeli természeteszerű erdők fafajaival előbb-utóbb beerdősülnek. Az első molyhostölgy-, cser-, magaskőriscsemetek már meg is jelentek.

A 4,8 ha-os egyéb keménylombos erdőmet több mint 60 faj felhasználásával létesítettem. Ez az erdő rész tulajdonképpen egy fajaj-összehasonlító kísérlet. A kísérlet kulcsszavai: biológiai sokféleség, genetikai változatosság, termőhelyállóság, társulási készség, haszonvételi lehetőség. Hobbim a felsorolt témakörök vizsgálata külön-külön és összefüggéseikben is. A kísérletbe vont fajok több mint 80%-a szárazságtűrő. Ez nem véletlen, mert a szélsőségesen száraz termőhelyek fásítási biológiai alapjainak bővítésére (fejlesztésére) törekszem.

Szélsőségesen száraz termőhelyeknek tekintem a sziklás-köves vázlatokat, földes kopárokot, a D-i kitettségű lejtős területeket, a futóhomokot, sziket, a felhagyott bányahányókat, hulladéklerakó helyeket, az autópályákat, ipari parkokat stb. Ezekben a munkaterületeken a fásítás fajokválasztékának bővítését, a fajok társítási lehetőségeinek kihasználását rendkívül fontosnak tartom.

Haszonvételi lehetőségeim

AZ ÉN ERDŐM egy hosszú távú üzleti vállalkozás (nem csak hobbi)! Termékeim: különleges szaporítóanyagok, vegyszermentes erdei gyümölcsök, gyógynövénydrogok, méhészeti termékek, szakmai-idegenforgalmi szolgáltatások.

AZ ÉN ERDŐM egy különleges szaporítóanyag-forrás. Az általam előállított mag a fajra jellemző valamennyi örökítő (genetikailag állandósult) tulajdonsággal rendelkezik. Vannak olyan fajok, amelyekből több fajta (szelektált változat) is köztermesztésben van, főleg a kertészek (gyümölcs- és díszfatermesztők) körében. Arra törekszem, hogy a fajon belüli genetikai változatosság megőrzése érdekében ezekből a fajtákból is ültessék egy-egy példányt. A fajták kiválasztása nem csak erdészeti (fásítási) szempontok figyelembe vételével történt. Az eredeti vad fajok képviselői (kommersz csemeték) és szelektált változatai (fajtái) egymás mellé ültetésével olyan utódnemzedékek előállítására törekszem, amelyek erdészeti-kertészeti célú felhasználásra (akár nemesítői kiindulási szaporítóanyagként is) egyaránt alkalmasak lehetnek.

Vannak olyan fajok, amelyeknek még nincsenek fajtái. Ezekben az esetek-

ben az erdősítési szaporítóanyagaimat több csemetekertből és időben is elnyújtva (több évjáratból származtatva) igyekeztem beszerezni, hogy a genetikai változatosság minél nagyobb legyen.

A fák 1200 m²-es, a cserjék 600 m²-es parcellákba (fafajcsoportokba) lettek kiültetve. A fás parcellák egyedszáma 60, a cserjéké 30 db. Egy-egy növény tenyészterülete általában 20 m².

AZ ÉN ERDŐM egy olyan erdei gyümölcsös, amelyben 17-féle, emberi fogyasztásra is alkalmas erdei gyümölcs van. A vad gyümölcsfákat képviselő kommersz csemetek közé ültettem a szelektált rokonaikból is, de csak azokból, amelyeket nem kell permetezni. Van olyan gyümölcsfaj, aminek már több mint 30 fajtáját (szelektált változatát) sikerült kiültetnem. A gyümölcsparcelláim kialakítása, elrendezése az egyéb lombos fajoké-

hoz hasonlóan történt. A gyümölcsstermesztés mellett arra is törekszem, hogy a tőlem származó szaporítóanyaggal a szélsőségesen száraz termőhelyekre (külterjes körülmények között is) lehessen gyümölcsfát ültetni. Meggyőződésem, hogy erre a leendő erdőben, fásításokban, de még a meglévő erdeinkben is nagy szükség van.

AZ ÉN ERDŐM a családomb patikája. Húszféle, gyógynövényként is nyilvántartott fajtát ültettem. A fajok kiválasztásakor a gyógynövényes szakirodalmat vettem alapul, miközben az egyéb haszonvételi lehetőségeket is mérlegeltem.

AZ ÉN ERDŐM egy olyan méhlegelő, ahol tavasztól ősziig mindig van virágzó fa vagy cserje. A területre kihelyezett 6 méhcsaládtól évente 60–80 kg mézet tervezek elvenni, mivel a méz csak melléktermék. A méhek elsődleges feladata a magtermelő fám beporzása.

AZ ÉN ERDŐM egy élő tájkép. A terület fekvése, a fajcsoportok elrendezése, a parcellahatárok kialakítása (vonalvezetése), a színek-formák-méretetek változatossága minden évszakban szép látványt nyújt. Középről-távolról egyaránt. A tájépítés, tájgondozás néhány EU-s tagállamban már anyagilag is támogatott földhasz-

nálói tevékenység. Bízom benne, hogy ez nálunk is hamarosan így lesz.

Az 1,4 ha-os akác-som klónárchívum. Benne vannak az akáctörzsfaklónjaim. 1982 óta foglalkozom akác-nemesítéssel, a rövid vágásfordulóban is kezelhető akác-erdők biológiai alapjainak fejlesztésével. Eddig 125 törzsfát, 101 törzsfaklont, 105 törzsfanemzedéket állítottam elő. A törzsfaklónjaim felhasználásával már 9 üzemi plantázis létesült. A klónárchívumom rendeltetése: plantázskomponensek génmegőrzése és újabb nemesítői kiindulási szaporítóanyagok előállítására.

AZ ÉN ERDŐM nem lesz vágásterület. A faanyag-kitermelés mint célkitűzés egyik részletben sem szerepel. Faanyag-szükségletemet (évente 8–10 m³ háztartási tűzifa) az akácfa-ültetvényemből fedezem, amit kifejezetten erre a célra létesítettem Kácson, a lakásom közelében. Ez egy rövid (13 éves) vágásfordulóban kezelt akác energiaerdő, amit az akáctörzsfaklónjaim, törzsfanemzedékeim felhasználásával létesítettem.

AZ ENERGIAERDŐM területe 1,4 ha. Egy-egy fa növekedése 3,2 m². A sortávolság 160 cm, tőtávolság 200 cm. A csemeték kiültetése háromszögkötésben történt. A sorok hossza 620 m, tájolása É-D irányú. Összesen 13 sor van. Évente egy-egy sor kitermelését tervezem. Az első sor kitermelését az ültetést követő ötödik évben kezdem. A felújítás tuskósarjrol történik. Összesen három vágásfordulót tervezek.

AZ ÉN ERDŐM fafajai: *Abies cephalonica*–görög jegenyefenyő–3; *Abies concolor*–kolorádói jegenyefenyő–4; *Acer campestre*–mezei juhar–3; *Acer pseudoplatanus*–hegyi juhar–1; *Acer tataricum*–tatárjuhar–3; *Ailanthus altissima*–bálványfa–4; *Betula pendula*–bíbirces nyír–1; *Castanea sativa*–szelídgesztenye–2; *Cedrus atlantica*–atlaszcédrus–6; *Celtis occidentalis*–nyugati ostorfa–3; *Cerasus avium*–madárcseresznye–4; *Cornus mas*–húsos som–2; *Cornus sanguinea*–veresgyűrűs-som–3; *Corylus avellana*–közönséges mogyoró–3; *Corylus colurna*–törökmogyoró–2; *Cotinus coggygria*–cserszömörce–3; *Crataegus monogyna*–egybibés galagonya–4; *Cydonia oblonga*–birsalma–12; *Evodia hupehensis*–kínai mézesfa–3; *Elaeagnus angustifolia*–ezüstfa–4; *Fraxinus ornus*–virágos kőris–3; *Fraxinus excelsior*–magaskőris–2; *Gleditsia triacanthos*–lepényfa–2; *Hippophae rhamnoides*–homoktövis–2; *Juglans regia*–közönséges dió–4; *Juniperus communis*–közönséges boróka–19; *Juniperus chinensis*–kínai boróka–32;

Juniperus scopulorum–oregoni boróka–11; *Juniperus virginiana*–virginiai boróka–10; *Larix decidua*–vörösfenyő–4; *Lonicera tatarica*–tatár lonc–2; *Lonicera xylosteum*–ükörke lonc–1; *Mabonia aquifolium*–mahónia–1; *Malus sylvestris*–vadalma–31; *Mespilus germanica*–naspolya–9; *Picea pungens*–ezüstfenyő–15; *Picea omorika*–szerb lucfenyő–4; *Pinus nigra*–feketefenyő–9; *Pinus sylvestris*–erdeifenyő–6; *Populus alba*–fehér nyár–2; *Prunus cerasifera*–mirobalán–1; *Prunus mahaleb*–sajmeggy–3; *Prunus serotina*–kései meggy–2; *Prunus spinosa*–kökény–3; *Pseudotsuga mensiesi*–duglászfenyő–2; *Pyrus piraster*–vadkörte–12; *Quercus frainetto*–magyar tölgy–2; *Quercus*

pubescens–molyhos tölgy–3; *Quercus rubra*–vöröstölgy–1; *Robinia pseudoacacia*–akác–89; *Rosa canina*–vadrózsa–7; *Sorbus domestica*–házi berkenye–3; *Sorbus aria*–lisztes berkenye–2; *Sorbus torminalis*–barkóca-berkenye–2; *Sophora japonica*–japánakác–2; *Syringa vulgaris*–orgona–7; *Tilia cordata*–kislevelű hárs–3; *Tilia tomentosa*–ezüsthárs–3; *Thuja occidentalis*–nyugati tuja–28; *Thuja orientalis*–keleti tuja–10; *Ulmus pumila var. arborea*–turkesztáni szil–2.

A növény neve utáni szám a kiültetett fajon belüli változatok darabszámát jelenti.

Dr. Kapusi Imre

3424 Kács, Dózsa Gy. u. 36.

A „POPULUS” sikere Brazíliában (is)

1983-ban kezdte el a Kiskörösi Állami Gazdaság a *Populus* mélyfűrőgép és *Populus* II. ültetőkocsi gyártását. Az első fűrőszárat még az ERTI-től rendeltük meg. A fűrő tervezését 16 eredménytelen tárgyalás után *Pletenyik Zoltán* mezőgazdasági gépészmérnök vállalta el, az ültetőkocsit jómagam terveztem, a gyártást *Tagai István* gépésztechnikus irányította. A fűrővel II. helyezést nyertünk az Ésszerű anyagtakarékosság megvalósítása c. pályázaton, valamint elismerő oklevelet a Baranya megyei KISZ bizottságtól, majd a fűrővel és az ültetőkocsival együtt két alkalommal MÉM különdíjat kaptunk, végül pedig 1985-ben Bulgáriában az Ifjú feltalálók viláagiállítására aranyéremmel tüntettek ki. Ez idáig 38 db kelt el a fűrőből, kettőt a hajdanvolt Csehszlovákiába értékesítettek, egyet pedig egy német kereskedő állítólag Kínába szállított. 2002-ben a „Pletenyik” KFT. Brazíliába adott el egyet, ahonnan *Teselacska* úr, az erdőtelepítő vállalkozó a következőket írta (kivonatolva): „... átlagban 90,61 lyukat fúrunk óránként, más szóval 3,54 óra alatt ültettünk el egy hektár erdőt, 321 gödör/ha ültetési darabszám mellett. Mivel 2 műszakban dolgoztunk, napi teljesítményünk 4,23 hektárra jött ki. Az 1 m-es mélységű ültetésnél az eső és a szél hatására a csemeték elmozdultak, kemény munkával kellett azokat egyenesbe hozni. A „Pletenyik” mélyfűrővel ez nem fordul elő az ültetési mélységnek köszönhetően. Már a tavasz közepén já-

runk és a csemeték normális fakadásnak örvendeznek. Körülbelül 120 hektárt ültettünk el vele.” Eddig az idézet. Végezetül szeretnék köszönetet mondani azoknak a személyeknek, akik segítettek az ügy előmozdításában: *dr. Simon Miklós, Janik József, Jónás János, dr. Erdős László, dr. Nemes László, dr. Herpay Imre, dr. Király Pál, dr. Farkas László, dr. Darabos István, Kaczkó László, Kocsis Vilmos, Csordás József, dr. Horváth Béla, dr. Pintér Ferenc, dr. Tóth Béla, dr. Halupa Lajos, dr. Tompa Károly, dr. Király Ernő, dr. Balázs István* (a teljesség igénye nélkül).

Henter Pál
erdőmérnök

